

HOT ISSUE

(มิถุนายน 2561)

Gig Economy: ระบบเศรษฐกิจใหม่
กับวิถีการทำงานของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่
<http://www.parliament.go.th/library>

Gig Economy: ระบบเศรษฐกิจใหม่ กับวิธีการทำงานของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม

พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ
วิทยากรปฏิบัติการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผลให้รูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งกลุ่มคนที่เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและรูปแบบการใช้ชีวิตสังคมในปัจจุบันคือกลุ่มคนยุคมิลเลนเนียล (Millennials) หรือกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า กลุ่มคนเจนวาย (Gen Y) ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี 2523-2543 (สองคนยุคมิลเลนเนียล, 2560) ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันกลุ่มคนเจนวายเป็นกลุ่มคนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีจำนวนกว่า 2 พันล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32 ของประชากรโลก หรือคิดเป็นประมาณหนึ่งในสามของประชากรโลกทั้งหมด และมีแนวโน้มว่าในอนาคตกลุ่มคนเจนวายจะยังคงมีจำนวนขนาดใหญ่กว่าเจนเนอเรชั่นอื่น ๆ (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2557) สำหรับประเทศไทยจำนวนกลุ่มคนเจนวายมีแนวโน้มที่คล้ายคลึงกับทั่วโลก กล่าวคือ มีจำนวนกลุ่มคนเจนวายกว่า 19 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 ของประชากรในประเทศ ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุด และกลุ่มคนเจนวายยังเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ของประเทศอีกด้วย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 ของแรงงานทั้งระบบ (ประชากรไทย GenY ใหญ่ที่สุด, 2560) และมีการคาดการณ์ว่าอีกไม่เกิน 10 ปีข้างหน้า กลุ่มคนเจนวายจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกตำแหน่งงาน และแทนที่กลุ่มคนในทุกเจนเนอเรชั่น (สองคนยุคมิลเลนเนียล, 2560) จากการขยายตัวของกลุ่มคนเจนวายหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่จนเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่สุดในโลก ทำให้กลุ่มคนเจนวายกลายเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต แต่ด้วยลักษณะของคนเจนวายหรือคนรุ่นใหม่ที่เกิดโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ ทำให้คนเจนวายมีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนเจนวายมีแนวคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต รสนิยม และพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อนหน้าอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะรูปแบบการทำงาน โดยผลสำรวจของ PwC, the University of Southern California และ the London Business School เมื่อปี 2556 พบว่า คนเจนวายหรือคนรุ่นใหม่ไม่มีความอดทนต่อการทำงาน รักอิสระ ไม่สืบทอดธุรกิจส่วนตัวของครอบครัว เพราะมีความคิดที่ไม่ชอบอยู่ในกรอบ ทำให้การทำงานของคนเจนวายเมื่อทำงานตามองค์กรต่าง ๆ เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งมาจากการเกิดความขัดแย้งระหว่างการทำงาน และเกิดการทำงานในช่วงเวลาระยะสั้น ไม่สามารถอยู่ได้นานเกินหนึ่งปี ทำให้เกิดการย้ายงานหรือลาออก (ปรารธนา ทรนุวัตร, 2557, น.48) นอกจากนี้ยังพบว่าคนเจนวายจะให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว (Work/life Balance) เป็นหลักโดยมองเรื่องค่าตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่งเป็นปัจจัยรอง ต้องการความยืดหยุ่นในการทำงาน เช่น สามารถเลือกหรือปรับเปลี่ยนเวลาเข้าทำงานได้ หรือทำงานจากที่บ้าน หรือที่อื่น ๆ และเชื่อว่าการได้มาซึ่งความสามารถในการผลิต (Productivity) ไม่ได้วัดกันที่จำนวนชั่วโมงที่ใช้ทำงานแต่อยู่ที่ผลงานที่ได้มากกว่า (Results/goals achieved over time invested) ซึ่งแตกต่างกับคนรุ่นก่อนหน้าที่ถูกปลูกฝังและเคยชินกับการทำงานหนักในที่ทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งและความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (วิจัยคน “เจนวาย” ในองค์กร, 2556) ด้วยรูปแบบการใช้ชีวิตและการทำงานของคนรุ่นใหม่หรือคนเจนวายที่ให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน หรือ “การใช้ชีวิตไปด้วย ทำงานไปด้วย” ส่งผลให้กระแสของรูปแบบการทำงานระยะสั้น

งานที่รับจ้างเป็นรายครั้ง ๆ ไม่ประจำ และทำงานได้หลากหลายในเวลาเดียวกันได้รับความนิยมนอกจากผู้คนที่ทำงานอย่างต่อเนือง ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกรูปแบบการทำงานหรือระบบเศรษฐกิจนี้ว่า Gig Economy (ก็ก อีโคโนมี) (เสาวณี จันทะพงษ์ และพัชรพร ลิ้มพัฒน์ไพบูลย์, 2560) โดย McKinsey Global ซึ่งเป็นสถาบันที่ปรึกษาชั้นนำประเมินว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบยุโรปมีจำนวนคนที่ทำงานในรูปแบบ Gig Economy หรือ ผู้ที่ทำงานในลักษณะเป็นครั้งคราวรวมกันอยู่ราว 162 ล้านคน หรือราวหนึ่งในสี่ของประชากรวัยทำงานทั้งหมด ซึ่งถือเป็นประชากรที่มีจำนวนที่สูงมาก และในอนาคตมีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนขึ้นอีกเรื่อย ๆ (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ก) และแม้ว่าระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy จะครอบคลุมทุกช่วงวัย แต่กลับพบว่ากลุ่มคนเจนวายหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่มีสัดส่วนในระบบดังกล่าวเป็นจำนวนมากที่สุด (สุภาพร เฑาะฉินกุล, 2559)

Gig Economy คืออะไร

Gig เป็นคำแสลง หมายถึง การแสดงของนักดนตรีหรือวงดนตรีที่รับจ้างเป็นครั้ง ๆ ไป เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อทศวรรษที่ 1920 (พ.ศ. 2463) ซึ่งภายหลังได้หมายความรวมถึงงานที่มีลักษณะเป็นงานชั่วคราวงานที่รับจ้างเป็นระยะเวลาสั้น ๆ และจบเป็นครั้ง ๆ ไป โดยไม่ยึดติดกับที่ใดที่หนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น งานพาร์ทไทม์ (Part-time) ฟรีแลนซ์ (Freelance) ผู้ที่รับจ้างทำงานประเภทดังกล่าวจะเรียกว่า “Gig Worker” ซึ่งจะได้รับค่าตอบแทนเป็นรายครั้ง ตามจำนวนและคุณภาพความยากง่ายของงานที่ทำ โดยไม่มีพันธสัญญากับนายจ้าง นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงผู้ที่ทำอาชีพเกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว นักลงทุน หนายความ แม่บ้าน และผู้ที่ทำอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำงานในรูปแบบพนักงานประจำ ซึ่งระบบเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยลักษณะการทำงานในรูปแบบนี้ เรียกว่า “Gig Economy” (อุดมศึกษาไทย, 2561)

Gig Economy เป็นคำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในช่วงวิกฤตการเงินปี 2009 (พ.ศ. 2552) ซึ่งคนจำนวนมากถูกให้ออกจากงานและต้องหันมาทำงานในลักษณะที่ไม่เต็มเวลา หรือทำงานหลาย ๆ งานพร้อมกันในเวลาเดียวกัน Gig Economy จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยแรงงานที่ทำงานในลักษณะครั้งคราวงานที่รับจ้างเป็นระยะเวลาสั้น ๆ หรือเป็นระบบเศรษฐกิจที่ผู้ทำงานจะรับงานเป็นรายครั้ง ตามความต้องการ (On demand) เป็นระยะเวลาชั่วคราว ไม่เต็มเวลา ซึ่งสามารถทำงานได้หลากหลายงานพร้อมกันในเวลาเดียวกัน มีความเป็นอิสระ โดยไม่สังกัดหน่วยงานหรือนายจ้าง (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ก ; วรากรณ์ สามโกเศศ, 2558)

ปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของ Gig Economy

โดยปัจจัยหลักที่สนับสนุนและผลักดันการเติบโตของระบบเศรษฐกิจรูปแบบ Gig Economy ได้แก่ (สุภาพร เฑาะฉินกุล, 2559 ; กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ก ; สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2560)

1) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสังคมออนไลน์ เทคโนโลยีจะช่วยส่งเสริมให้การเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy ทำได้ง่ายขึ้น อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารแบบเคลื่อนที่ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์หรือสมาร์ทโฟน (Smartphone) ที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงจะทำให้การสื่อสารทางไกลแบบไร้สายทำได้โดยง่าย ส่งผลให้การทำงานสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา การทำงานจึงไม่จำกัดอยู่เพียงรูปแบบการทำงานในสถานที่ทำงานหรือสำนักงานเท่านั้น และนอกจากนี้สังคมออนไลน์ซึ่งช่วยให้ผู้คนสามารถติดต่อกันได้ทั่วโลกก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy เติบโตอย่างก้าวกระโดดเนื่องจากทำให้เกิดตลาดออนไลน์ของผู้ประกอบอาชีพ โดยทำให้อุปสงค์หรือคนที่ต้องการว่าจ้างกับอุปทานหรือคนที่ต้องการงานมาพบเจอกันง่ายขึ้น โดยมีแพลตฟอร์มออนไลน์ (Online Platform) เป็นตัวกลาง เช่น TaskRabbit ซึ่งเป็นแอปพลิเคชัน (Application) สำหรับการหาเพื่อนบ้านมาช่วยงานและทำธุรกรรม

เช่น การทำความสะอาดบ้าน ซ่อมแซมเครื่องใช้ภายในบ้าน ย้ายของ ฝ้าบ้าน ถ้ายตลาด ฯลฯ ซึ่งในกรณีนี้อุปสงค์ก็คือ เจ้าของบ้านที่อยากได้คนช่วยงาน ส่วนอุปทานก็คือ เพื่อนบ้านที่กำลังว่างงานและมีแรงจะมาช่วยงานได้

2) แนวคิดเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy) ซึ่งเป็นแนวคิดของการนำสิ่งของที่มีอยู่มาแบ่งปันให้คนอื่นใช้งาน ส่งผลทำให้เกิดงานและช่องทางการหารายได้แบบใหม่ ๆ เช่น Airbnb ที่เปิดโอกาสให้คนนำที่พักมาปล่อยเช่า Spinlister ที่นำจักรยานมาให้คนอื่นยืม หรือ Grab และ Uber ที่สร้างโอกาสในการหารายได้กับคนที่มารถ โดยการนำเอารถออกมาให้บริการรับส่ง กลายเป็นช่องทางการเงินใหม่ ๆ ที่ไม่ยึดติดกับการทำงานนั่งโต๊ะแบบเดิม

3) ความยืดหยุ่นในการจ้างงานของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการในบางธุรกิจหรือบางบริษัทที่จำเป็นต้องดำเนินธุรกิจบางอย่างเฉพาะในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งการจ้างคนงานประจำเพื่อที่จะปลดคนงานเหล่านั้นออกเมื่อเสร็จสิ้นโครงการเป็นการสร้างภาระให้แก่บริษัทผู้จ้าง การจ้าง Gig Workers ให้ทำงานเฉพาะโครงการจึงเป็นการลดภาระการจ้างแรงงานเต็มเวลาและเป็นการเปิดช่องทางการเลือกจ้างแรงงานราคาถูกในแต่ละท้องถิ่น และนอกจากนี้ผู้ประกอบการยังไม่ต้องรับผิดชอบต้นทุนที่เกิดจากการทำงาน เช่น ค่าเช่าสถานที่ ค่าอุปกรณ์สำนักงาน ค่าใช้จ่ายเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ

4) การแสวงหารูปแบบการสร้างรายได้ใหม่ ๆ ซึ่งการดำรงชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นเมื่อเทียบกับในอดีต ดังนั้น คนในสังคมจึงจำเป็นต้องหารายได้เสริมหรือการหารายได้ในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างรายได้ที่สูงขึ้นหรือสร้างรายได้เสริมเพิ่มเติมจากการทำงานประจำ การเป็น Gig Workers จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ตอบโจทย์การแสวงหาแนวทางการสร้างรายได้ใหม่ ๆ ที่สร้างรายได้ที่สูงขึ้น

5) ไลฟ์สไตล์ (Lifestyle) ของคนรุ่นใหม่ เนื่องจากคนรุ่นใหม่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร คนรุ่นใหม่ที่ต้องการมีอิสระได้ทำตามใจตัวเอง ทั้งในการตัดสินใจเรื่องงาน การบริหารเวลา และการแสวงหาประสบการณ์ในชีวิตที่เน้นการใช้ชีวิตไปด้วยทำงานไปด้วย ซึ่งการทำงานในรูปแบบ Gig Economy ก็เข้ามาตอบโจทย์ความต้องการดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ซึ่งเห็นได้จากคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันไม่สนใจการทำงานในรูปแบบงานประจำ โดยหันมาเป็น Gig Worker กันมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ตอนเช้าอาจจะรับงานเป็นฟรีแลนซ์ (Freelance) ตอนบ่ายอาจจะออกไปเป็นคนขับ Grab และตอนเย็นอาจจะรับจ้างสอนพิเศษ ขณะเดียวกันก็ปล่อยห้องว่างที่บ้านให้นักท่องเที่ยวเช่าผ่านทาง Airbnb ไปด้วยในเวลาเดียวกัน

เหตุผลที่คนเลือกมาทำงานเป็น Gig Worker

เหตุผลที่แรงงานจำนวนมากเลือกมาทำงานในรูปแบบ Gig Worker เนื่องจาก (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560 ; MANPOWERGROUP, 2560)

1) การบริหารจัดการเวลาได้เอง การบริหารเวลาได้เองถือเป็นจุดเด่นของการทำงานเป็น Gig Worker เนื่องจากการมีชั่วโมงการทำงานแบบไม่เฉพาะเจาะจง สามารถเลือกเวลาในการทำงานได้ เวลาเริ่มและเลิกงานจึงมีความยืดหยุ่น แต่การบริหารจัดการเวลาการทำงานได้เองก็นับว่ามีข้อเสีย ถ้าจัดสรรเวลาการทำงานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ หรือไม่สามารถแยกระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงานออกจากกันได้

2) ความชอบและความสุข (Passion) ความชอบและความสุข และการทำงานที่มีความหมายต่อตนเองเป็นเหตุผลที่ทำให้หลายคนลาออกจากงานประจำที่มีผลตอบแทนสูงและเลือกมาประกอบอาชีพเป็น Gig Worker เนื่องจากมีความสุขจากการทำงานในสิ่งที่ตนเองชอบแม้ว่าจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านความไม่แน่นอนของรายได้

3) เลือกงานได้เอง การเป็น Gig Worker ไม่ใช่เพียงเลือกเวลาทำงานได้อย่างเดียว แต่ยังสามารถเลือกงานที่ทำและเลือกเพื่อนร่วมงานได้ ซึ่งขอบเขตของการทำงานนั้นมีทั้งการเลือกงานที่หลากหลายเพื่อจะได้รับประสบการณ์รอบด้าน การเลือกงานที่ทำแล้วมีความสุข การเลือกงานที่ไม่ซ้ำและมีความท้าทายเพื่อพัฒนาฝีมือ การเลือกงานที่มีเพื่อนร่วมงานที่ดี ซึ่งการเลือกงานดังกล่าวเป็นสิ่งที่งานประจำไม่สามารถให้กับพนักงานได้

4) รายได้ การเป็น Gig Worker นั้นไม่มีข้อจำกัดด้านรายได้เนื่องจากผลตอบแทนหรือรายได้ที่ได้รับจะขึ้นอยู่กับปริมาณงานหรือคุณภาพของงานที่รับทำ เมื่องานที่ได้รับจำเป็นต้องใช้ทักษะระดับสูงและมีปริมาณมาก ค่าตอบแทนที่ได้รับจึงมีจำนวนสูงตามไปด้วย

5) การเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานใหม่ ๆ Gig Worker จะมองว่างานคือสถานที่ที่จะได้เรียนรู้และใช้ทักษะใหม่ ๆ โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นโดยการอาศัยประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งการพัฒนาความรู้และทักษะพิเศษด้านต่าง ๆ อยู่เสมอจะเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสในการได้รับการจ้างงานและเป็นการต่อยอดทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่น ๆ ในอนาคต

ปัญหาสำคัญของ Gig Worker

แม้ว่าการทำงานในรูปแบบ Gig Economy จะมีจุดเด่นด้านความยืดหยุ่นของเวลาในการทำงาน และผู้ที่ทำงานในลักษณะดังกล่าวสามารถเลือกงานที่ตนเองชอบและมีความสุข ซึ่งต่างกับพนักงานประจำที่แม้จะมีความมั่นคงมากกว่าแต่ไม่สามารถเลือกงานได้อย่างอิสระ แต่ในขณะเดียวกันอาชีพดังกล่าวก็มีความเสี่ยงหลายประการ ดังนี้ (กัลย์รักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ค ; 8 ข้อดี 7 ข้อเสียอาชีพอิสระ, 2558)

1) ปัญหาการขาดความมั่นคงด้านค่าตอบแทน ด้วยลักษณะของงาน Gig Economy ที่ไม่สามารถคาดการณ์หรือกำหนดการจ้างงานหรือปริมาณงานได้ อีกทั้งงานบางประเภทก็ขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือเทศกาล เมื่องานมีจำนวนไม่แน่นอนและไม่ต่อเนื่องจึงส่งผลให้รายได้ไม่แน่นอนตามไปด้วย ทำให้ Gig Worker ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่สม่ำเสมอและความไม่แน่นอนด้านรายได้ ซึ่งเป็นข้อแตกต่างเมื่อเทียบกับพนักงานประจำที่มีเงินเดือน และด้วยในปัจจุบันที่ตลาดแรงงานหันมาประกอบอาชีพอิสระมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลทำให้การแข่งขันระหว่าง Gig Worker ด้วยกันเองมีจำนวนที่สูงเพิ่มมากขึ้น จึงมีความเสี่ยงที่จะถูกแย่งงานหรือถูกแทนที่โดย Gig Worker คนอื่น ๆ ที่มีทักษะหรือฝีมือที่มีศักยภาพในการทำงานสูงกว่าในสายงานเดียวกัน

2) ปัญหาการขาดสวัสดิการหรือหลักประกันในระยะยาว ด้วยรูปแบบการทำงานของ Gig Worker ที่มีลักษณะเป็นการทำงานระยะสั้น ๆ ทำแล้วจบเป็นครั้ง ๆ โดยไม่มีพันธสัญญากับนายจ้าง การประกอบอาชีพอิสระที่ไม่สังกัดหน่วยงานหรือบริษัทใด ๆ ทำให้ Gig Worker เป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์พื้นฐานต่าง ๆ ตามกฎหมาย เช่น สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล วันลาหยุดประเภทต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สิทธิในการได้รับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

นอกจากปัญหาการขาดความมั่นคงด้านค่าตอบแทน และปัญหาการขาดหลักประกันต่าง ๆ แล้ว Gig Worker ยังต้องเผชิญกับปัญหาอื่น ๆ เช่น การไม่ได้รับความน่าเชื่อถือจากสถาบันการเงินในการขอสินเชื่อ เนื่องจากไม่มีหลักประกันที่มั่นคง การถูกตัดขาดทางสังคม ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาค่าใช้จ่ายไม่ทำตามสัญญา หรือจ่ายค่าตอบแทนล่าช้า และปัญหาการขอวีซ่า (Visa) เดินทางไปต่างประเทศ

ทักษะสำคัญสำหรับการเป็น Gig Worker

การประกอบอาชีพเป็นแรงงานอิสระ หรือ Gig Worker นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากในปัจจุบันตลาดแรงงานได้มีแนวโน้มการหันมาประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ส่งผลทำให้การแข่งขันระหว่าง Gig Worker ด้วยกันเองมีจำนวนที่สูงเพิ่มมากขึ้น จึงมีความเสี่ยงที่จะถูกแย่งงานหรือถูกแทนที่โดยคนอื่น ดังนั้นผู้ที่เป็นแรงงาน Gig Worker จึงจำเป็นต้องมีทักษะดังต่อไปนี้ (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ค ; Gig Responsibly แรงงานยุคใหม่, 2561)

1) ทักษะการบริหารจัดการเวลาที่ดี การบริหารจัดการเวลาที่ดีถือเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้ที่เป็น Gig Worker ซึ่งการบริหารจัดการเวลาที่ดีนั้นมีอยู่หลายประการ เช่น การรู้จักลำดับความสำคัญของงาน คือต้องรู้ว่างานใดเป็นงานที่สำคัญ งานใดเป็นงานเร่งด่วน หรือต้องรู้ว่างานใดควรทำก่อน งานใดควรทำหลัง โดยเฉพาะผู้ที่รับหลายงานในคราวเดียวกันก็ยิ่งจำเป็นต้องมีวินัยในการจัดสรรเวลาการทำงานล่วงหน้า เพื่อให้การส่งมอบงานให้กับผู้ว่าจ้างทันตามระยะเวลาที่กำหนด

2) ทักษะในการสื่อสาร Gig Worker จำเป็นต้องมีทักษะในการสื่อสารและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจาก Gig Worker ส่วนใหญ่จะหางานจากการติดต่อสื่อสารทางสังคม (Connection) ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อรับงานเองหรือมีคนแนะนำรู้จัก หรือจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ การติดต่อประสานงานอย่างมืออาชีพ จะทำให้ผู้ว่าจ้างเกิดความเชื่อมั่น ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานระหว่าง Gig Worker และผู้ว่าจ้างเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์และการนำเสนอตนเองกับผู้ว่าจ้างก็จะช่วยเพิ่มโอกาสในการหางานได้มากขึ้น

3) การมีทักษะหลากหลาย หรือมีทักษะเป็นอัตลักษณ์ เมื่อตลาดแรงงานมีคนจำนวนมากทำงานในรูปแบบเดียวกัน การแข่งขันระหว่าง Gig Worker ด้วยกันเองจึงมีจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้น การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย แดกต่าง และผลงานมีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของ Gig Worker ในแต่ละบุคคลจะทำให้ผู้ว่าจ้างคำนึงถึงความสามารถและไว้วางใจมอบหมายให้ทำงานนั้น ๆ เป็นตัวเลือกลำดับแรก ๆ

4) มีความยืดหยุ่นพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้รับงานอิสระ หรือ Gig Worker ต้องเผชิญความไม่แน่นอนสูงกว่าอาชีพประเภทอื่น ๆ เนื่องจากเป็นแรงงานระยะสั้น โดยเฉพาะเรื่องรายได้ต่อเดือน ซึ่งอยู่กับผู้ว่าจ้างและปริมาณงาน รายได้ที่ได้รับจึงไม่สม่ำเสมอ อีกทั้งหากเผชิญกับสถานการณ์ที่ส่งผลทำให้ไม่สามารถทำงานได้ เช่น การเจ็บป่วย หรือการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งส่งผลทำให้สูญเสียรายได้ ดังนั้น ผู้ที่ทำงานเป็น Gig Worker จึงต้องเตรียมความพร้อมและรู้จักปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที

5) เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ Gig Worker จะต้องดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับการควบคุมงานการทำงานของตนเอง คือการเพิ่มทักษะการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้และเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาทักษะที่ตนเองมีอยู่เสมอเพื่อยกระดับสู่การเป็นแรงงานคุณภาพสูง หรือการเป็น Smart People เพราะลักษณะการทำงานของ Gig Worker จะเป็นงานระยะสั้นๆ ทำแล้วจบเป็นครั้ง ๆ ผลงานที่แสดงออกมาจะเป็นตัวชี้วัดให้ผู้ว่าจ้างตัดสินใจว่าจะมีการจ้างงานต่อหรือไม่ การสร้างผลงานที่โดดเด่นและพัฒนาทักษะการทำงานอย่างสม่ำเสมอจะช่วยเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการรับงาน

สถานการณ์ Gig Economy ในโลก

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเติบโตของโลกออนไลน์ แนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) และค่านิยมของคนรุ่นใหม่ที่มีความสำคัญกับการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัว ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy มีแนวโน้มได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้รูปแบบของงานประเภท Gig Economy มีความหลากหลายมากขึ้นและทำให้แรงงานประเภท Gig Worker

มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยมีการคาดการณ์ว่าระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy จะเป็นระบบที่เข้ามา ถ่วงดุลระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นกระแสหลักในปัจจุบัน และในอนาคตระบบ เศรษฐกิจแบบ Gig Economy จะเป็นระบบที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลก ("Gig Economy" วิถีคนรุ่นใหม่, 2561) ทั้งนี้ได้มีงานวิจัยต่าง ๆ ที่เปิดเผยเกี่ยวกับตัวเลขสถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับสถานการณ์ Gig Economy ของประเทศต่าง ๆ ออกมาเป็นจำนวนมาก โดยผลการวิจัยของสถาบัน McKinsey Global ซึ่งเป็นสถาบันที่ปรึกษาชั้นนำได้ประเมินว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบยุโรปมีจำนวนแรงงาน ที่ทำงานในลักษณะเป็นครั้งคราวที่เรียกว่า Gig Worker รวมกันอยู่ราว 162 ล้านคน หรือราวหนึ่งในสี่ ของประชากรวัยทำงาน โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกามีประชากรแรงงาน Gig Worker อยู่ที่ประมาณ 54-68 ล้านคน (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ก) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนแรงงานทั้งประเทศ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43 ภายในปี 2563 (Gig Economy งานยุคใหม่, 2561) โดยแรงงานดังกล่าว มีทั้งผู้ที่รับงานอิสระแบบเต็มเวลา (Freelance) และที่มีงานประจำอยู่แล้วแต่รับงานอิสระเป็นส่วนเสริม โดยสาเหตุที่แรงงานส่วนใหญ่เลือกมาประกอบอาชีพอิสระเนื่องจากต้องการความสมดุลระหว่างชีวิตและ การทำงาน ในขณะที่บางส่วนเลือกทำด้วยความจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถหางานที่ดีกว่าหรืองานที่เป็น แบบเต็มเวลาได้ โดยร้อยละ 81 ของการเจริญเติบโตของ Gig Economy ในประเทศสหรัฐฯ อยู่เขตพื้นที่ ชายฝั่งทะเลและในเขตเมืองใหญ่ 25 แห่ง (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2560) สำหรับประเด็น การคุ้มครองแรงงานประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่มีกฎหมายควบคุมการจ้างงานและการปกป้องแรงงาน Gig Worker ไว้ชัดเจน ดังนั้นเพื่อการคุ้มครองแรงงานกลุ่มดังกล่าว ในเดือนพฤษภาคม 2560 ได้มีสมาชิก รัฐสภาสหรัฐอเมริกาหนึ่งได้เสนอร่างกฎหมาย The Portable Benefits Pilot Act โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้น การให้สิทธิประโยชน์ด้านประกันสุขภาพการเกษียณ และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ สำหรับ Gig Worker นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานสหรัฐยังมีนโยบายให้เงินจำนวนหนึ่งแสนเหรียญสหรัฐเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม ที่เป็น Portable Benefits สำหรับแรงงานที่เป็นผู้รับจ้างอิสระ (Independent Contractors) (สำนักงาน ส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2560) ส่วนระดับรัฐบาลมลรัฐ ในหลายมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการ ดำเนินมาตรการที่เป็นการจัดหาผลประโยชน์ให้แก่แรงงาน Gig Worker ด้วยเช่นกัน เช่น นครนิวยอร์ก ได้มีการออกกฎหมาย Freelance Isn't Free Act ให้สิทธิประโยชน์พื้นฐานกับผู้ทำงานอิสระในด้านต่าง ๆ เช่น การทำสัญญาจ้างงานที่แบบเป็นลายลักษณ์อักษร การได้รับค่าตอบแทนตามระยะเวลาการทำงาน (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ก) ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงแต่ประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่กำลังเผชิญกับระบบ เศรษฐกิจแบบ Gig Economy ยังมีประเทศและภูมิภาคอื่น ๆ ที่กำลังเผชิญกับระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy ด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในสหภาพยุโรปแรงงานอิสระเป็นกลุ่มแรงงานที่มีอัตราการ เติบโตเร็วที่สุด โดยในช่วงปี 2555-2556 แรงงานกลุ่มดังกล่าวมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 45 และในประเทศอังกฤษมีการคาดการณ์ว่าในอีกห้าปีข้างหน้ามากกว่าร้อยละ 50 ของประชากรวัยทำงาน ทั้งหมดของอังกฤษจะประกอบอาชีพอิสระ (Self-Employed) (สุภาพร เตวุฒินกุล, 2559)

สำหรับสถานการณ์ Gig Economy ในแถบเอเชีย พบว่าในประเทศญี่ปุ่น ระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้อัตราการเกิดของประเทศลดลง เนื่องด้วยวัฒนธรรมของประเทศ ญี่ปุ่นที่มีค่านิยมคาดหวังให้ผู้ชายเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว การมีงานประจำถือเป็นปัจจัย ที่สำคัญสำหรับการตัดสินใจแต่งงาน แต่เมื่อคนญี่ปุ่นหันมาประกอบอาชีพเป็นแรงงานอิสระกันมากขึ้น จึงทำให้อัตราการแต่งงานของคนญี่ปุ่นลดน้อยลง ซึ่งส่งผลอัตราการเกิดหรือจำนวนเด็กลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้จากผลสำรวจของสถาบันเทคโนโลยีแห่งโตเกียวพบว่า คนหนุ่มสาวญี่ปุ่นในช่วงอายุ 30 ปี มีสัดส่วน เพียงร้อยละ 30 ของกลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงานประจำหรือประกอบอาชีพอิสระเท่านั้นที่ตัดสินใจแต่งงาน

ซึ่งมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มพนักงานประจำหรือมนุษย์เงินเดือนที่ตัดสินใจแต่งงาน ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 56 (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ก) นอกจากนี้ยังมีการพบว่า แม้ว่าจะระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy จะครอบคลุมทุกช่วงวัย แต่กลุ่มคนยุคมิลเลนเนียม (Millennials) หรือกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มคนมีสัดส่วนในระบบเศรษฐกิจดังกล่าวเป็นจำนวนมากที่สุด (สุภาพร เฑาะฒธิธนกุล, 2559)

Gig Economy กับประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy นั้นอยู่คู่กับประเทศไทยมานานแล้ว (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ข) เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เมื่อถึงคราวฤดูกาลเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรจึงมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้เกิดอาชีพแรงงานรับจ้างทางการเกษตรที่มีลักษณะเป็นการจ้างงานแบบชั่วคราว ซึ่งงานที่ทำจะมีสภาพเป็นงานตามฤดูกาลหรือเป็นงานที่จะทำได้เฉพาะในช่วงเวลาที่จำกัดของปีเท่านั้น (แรงงานตามฤดูกาล, ม.ป.ป.) โดยข้อมูลแรงงานประเภท Gig Worker หรือกลุ่มแรงงานนอกระบบนั้นประเทศไทยยังไม่มีเก็บข้อมูลแรงงานประเภทดังกล่าวอย่างเป็นทางการ แต่ถ้าใช้ข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานที่มีลักษณะใกล้เคียงคือแรงงานที่ทำงานมากกว่าหนึ่งอาชีพหรือทำงานไม่เต็มเวลาด้วย (Part-time) จากสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ในประเทศไทยมีผู้ทำงานมากกว่าหนึ่งอาชีพ จำนวน 1.9 ล้านคนหรือร้อยละ 10 ของแรงงานในระบบ โดยทำงานเฉลี่ย 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแรงงานทักษะระดับกลาง คือ พนักงานเสมียน ซึ่งทำงานหลักเฉลี่ย 31 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่ว่าจ้างแบบพนักงานชั่วคราว ทำงานรวมทั้งหมด 45 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อีกกลุ่มคือพนักงานบริการซึ่งเป็นพนักงานประจำ เมื่อรวมงานอาชีพเสริมด้วยจะเป็นกลุ่มที่ทำงานยาวนานที่สุดคือ 58 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เนื่องจากมีรายได้ต่อชั่วโมงของอาชีพหลักมีระดับต่ำ จึงจำเป็นต้องหางานอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอ ทั้งนี้ยังพบว่าคนที่ทำงานหลายอาชีพของประเทศไทยกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มแรงงานทักษะระดับกลาง ซึ่งแตกต่างจากในประเทศพัฒนาแล้วที่มีการกระจายไปหลากหลายกลุ่ม และมีจำนวนมากในกลุ่มแรงงานทักษะสูง (เสาวณี จันทะพงษ์ และพัชรพร สิริพัฒน์ไพบูลย์)

นอกจากนี้ผลสำรวจด้านแรงงาน Gig Worker ในประเทศไทยของหน่วยงาน Economic Intelligence Center หรือ EIC ธนาคารไทยพาณิชย์ จากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งอยู่ในวัยทำงานจำนวน 9,387 ราย พบว่า ประชากรไทยมีแรงงานที่เป็น Gig Worker อยู่ประมาณร้อยละ 30 ของคนวัยทำงาน กล่าวคือ ในจำนวนแรงงาน 10 คน จะมีแรงงานที่เป็น Gig Worker อยู่ 3 คน ซึ่งในสามคนสามารถแบ่งได้ว่าเป็นผู้ที่มิงานประจำอยู่แล้วแต่รับงานอิสระเป็นงานเสริมจำนวน 2 คน และอีก 1 คนจะเป็นผู้ที่รับงานอิสระหรืองานครั้งคราวอย่างเต็มรูปแบบ โดยอาชีพที่เป็นที่นิยมสำหรับ Gig Worker คนไทย คือ รับจ้างทั่วไป ซึ่งได้แก่อาชีพ แม่บ้าน ทำสวน บาริสต้าร้านกาแฟ นอกจากนี้ยังมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแทนจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ รวมถึงอาชีพเฉพาะทางอย่างเช่น แพทย์ พยาบาล นักออกแบบกราฟิก นักกฎหมาย และที่ปรึกษาทางการเงิน ส่วนในด้านความหลากหลาย ทั้งในด้านของอายุ รายได้ และระดับการศึกษา พบว่า ช่วงอายุที่มีสัดส่วนเป็น Gig Worker มากที่สุดได้แก่รุ่นเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) (อายุ 50-69 ปี) เนื่องจากเป็นวัยหลังเกษียณที่มีฐานรายได้ที่มั่นคง จึงสามารถรับงานอิสระได้อย่างเต็มเวลา ส่วนระดับของรายได้นั้นมีตั้งแต่น้อยกว่า 9,000 บาทต่อเดือน ไปจนถึงมีรายได้มากกว่า 100,000 บาทต่อเดือน โดยมีตั้งแต่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาไปจนถึงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก นอกจากนี้ผลสำรวจของ EIC ยังพบว่าร้อยละ 89 ของคนไทยต้องการลาออกจากงานประจำเพื่อมาทำงานในรูปแบบ Gig Economy ซึ่งมีเหตุผลหลักอันเนื่องมาจากต้องการความมีอิสระในการบริหารจัดการเวลาการทำงาน ได้ทำงานจากความชอบและความสุข โดยจำนวนคนที่อยากเปลี่ยนงานมาเป็นแรงงาน Gig Worker นั้น

มีมากกว่าสองในสามของคนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะแบ่งด้วยช่วงอายุ สังกัดอาชีพ ระดับรายได้หรือภาระทางบ้าน (กัลย์รักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560ข) โดยมีการคาดการณ์ว่าในอนาคตการเติบโตของระบบเศรษฐกิจ Gig Economy ในประเทศไทยจะมาจากกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นเอกซ์ (Generation X) (อายุ 35-49 ปี) เจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) (อายุ 15-34 ปี) และเจนเนอเรชั่นแซด (Generation Z) (อายุ 14 ปีลงมา) เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวเป็นกลุ่มคนที่เห็นถึงระบบการทำงานในรูปแบบองค์กรจากคนรุ่นก่อน ๆ ที่ทำงานอย่างหนักตลอดชีวิต ซึ่งเมื่อกว่าจะได้ใช้ชีวิตอิสระก็เป็นช่วงหลังเกษียณ และขณะเดียวกันก็เป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาในช่วงที่อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับความนิยม คนกลุ่มดังกล่าวจึงมีความคล่องตัวในการใช้เทคโนโลยีเป็นอย่างมาก (ชวนเป็น “กิ๊ก” เพิ่มรายได้ยุคค่าครองชีพพุ่ง, 2561) ทั้งนี้ในปัจจุบันสถานการณ์ของระบบเศรษฐกิจรูปแบบ Gig Economy ในประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัว ซึ่งเห็นได้จากการเปิดตัวแพลตฟอร์ม (Platform) การทำงานหรือเว็บไซต์ที่ช่วยหางานสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระโดยเฉพาะ เช่น Fastwork Freelancebay Lalamove FindMaid และ Helpster ซึ่งส่งผลให้แรงงาน Gig worker ในไทยเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว (Gig Worker รูปแบบการทำงานของคนยุคใหม่, 2561)

ภาพ ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น "gig"

ที่มา: EIC Research Series: ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น gig. โดย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2560,

[https://www.facebook.com/scbsecurities.thailand/photos/ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น "gig"](https://www.facebook.com/scbsecurities.thailand/photos/ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น).

บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา

แรงงานคือกลุ่มคนที่เป็นองค์ประกอบหลักของการผลิตสินค้าและบริการ และเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นแรงงานกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของตลาดแรงงานทั่วโลก แต่ด้วยรูปแบบการทำงานของกลุ่มคนดังกล่าวที่ต้องการประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว และให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผลให้รูปแบบการทำงานที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว งานที่รับจ้างเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ประจำ มีความเป็นอิสระ และทำงานได้หลากหลายในเวลาเดียวกัน โดยไม่ยึดติดกับที่ใดที่หนึ่ง และไม่มีพันธสัญญาถาวรกับนายจ้าง ที่เรียกว่า Gig Economy เป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ความต้องการของแรงงานคนรุ่นใหม่ เนื่องจากการทำงานในลักษณะดังกล่าวมีความยืดหยุ่นของเวลาในการทำงาน โดยสามารถทำงานได้ในทุกที่และทุกเวลา สามารถเลือกงานที่ตนเองชอบและมีความสุข และได้พัฒนาทักษะใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังไม่มีข้อจำกัดด้านรายได้ เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับเป็นรายครั้งจะขึ้นอยู่กับจำนวนหรือคุณภาพของงานที่ทำ ทั้งนี้การทำงานในลักษณะดังกล่าวยังเป็นการช่วยให้แรงงานในระบบมีรายได้เสริมเพิ่มเติม และสามารถทดลองประกอบอาชีพอิสระควบคู่กับการทำงานประจำจนกระทั่งสามารถค้นพบความต้องการของตัวเองได้ แต่ในขณะเดียวกันรูปแบบการทำงานในลักษณะดังกล่าวก็นับว่ามีข้อเสียจากการมีรายได้ที่ไม่สม่ำเสมอและไม่แน่นอน การไม่มีสวัสดิการ และไม่มีหลักประกันในระยะยาว คนรุ่นใหม่จึงควรตระหนักถึงความเสี่ยงในด้าน ๆ ที่จะต้องเผชิญก่อนที่จะประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ ในปัจจุบันกระแส Gig Economy ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยรูปแบบการทำงานในลักษณะเป็นครั้งคราว หรือการรับจ้างทำงานเป็นระยะเวลาสั้น ๆ รับงานเป็นครั้ง ๆ และทำงานได้หลากหลายงานในเวลาเดียวกันได้มีแนวโน้มเติบโตและได้รับความนิยมไปทั่วโลก ซึ่งส่งผลให้ประเภทของงานในลักษณะดังกล่าวมีความหลากหลาย และทำให้แรงงานอิสระหรือแรงงานระยะสั้นที่เรียกว่า Gig Worker เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy จึงทวีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคธุรกิจและโฉมหน้าตลาดแรงงานทั่วโลก ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่าระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy จะเป็นระบบที่เข้ามาถ่วงดุลระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และในอนาคตระบบเศรษฐกิจดังกล่าวจะเป็นระบบหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของโลก

สำหรับประเทศไทยระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy กำลังเข้ามามีบทบาทและเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแรงงานอิสระในระบบเศรษฐกิจดังกล่าวจึงเป็นแรงงานที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องมีการปรับตัวทั้งภาคธุรกิจ ภาคแรงงาน และภาครัฐ เพื่อรองรับวิธีการทำงานรูปแบบใหม่และกลุ่มแรงงานอิสระดังกล่าว โดยภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ หรือนายจ้าง จะต้องมีการปรับตัวทั้งโครงสร้างขององค์กรและรูปแบบการจ้างงานให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยการจ้างแรงงานประจำ และการจ้างคนอื่นมาดำเนินการแทน (Out-source) การจ้างงานแบบชั่วคราว และสัญญาจ้างในระยะเวลาต่าง ๆ การปรับองค์กรให้มีขนาดเล็กลง การใช้เทคโนโลยีเป็นตัวเชื่อมเพื่อลดช่องว่างระหว่างเจเนอเรชัน การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการทำงาน ภาคแรงงาน ซึ่งในปัจจุบันตลาดแรงงานได้ให้ความสำคัญกับแรงงานที่มีทักษะการทำงานเฉพาะด้าน ดังนั้นแรงงานจะต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่หลากหลาย มีวินัยและความรับผิดชอบสูง มีการบริหารจัดการชีวิตที่ดี มีความยืดหยุ่นรับมือกับความหลากหลาย และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และด้วยการที่แรงงานอิสระถือเป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ภาครัฐ จึงควรกำหนดนโยบายและมาตรการรองรับแรงงานกลุ่มดังกล่าว ในขณะเดียวกันก็ควรอำนวยความสะดวกกับการทำงานในรูปแบบดังกล่าวด้วย เช่น การจัดทำมาตรฐานการทำสัญญาการจ้างงาน การควบคุมดูแลสภาพการจ้างงานและ

การทำงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งนายจ้าง และลูกจ้าง รวมถึงต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานเพื่อสร้างหลักประกันและคุ้มครองแรงงานอิสระ เช่น การจ่ายค่าจ้าง ค่าตอบแทน และสวัสดิการพื้นฐานต่าง ๆ นอกจากนี้เพื่อเป็นการวางรากฐานการสร้างแรงงานในอนาคต ภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้ระบบการศึกษาสร้างคนที่มีศักยภาพและบุคลิกภาพที่เข้มแข็งสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและรูปแบบของการทำงานในอนาคตที่ไม่เหมือนเดิม

บรรณานุกรม

- กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี. (2560ก). Gig Economy: โลกยุคใหม่ของคนทำงาน. สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/4070>
- _____. (2560ข). EIC Research Series: ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น gig. สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/4138>
- _____. (2560ค). EIC Research Series EP2 :เพราะเป็น gig จึงเจ็บปวด. สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/4189>
- Gig Responsibly แรงงานยุคใหม่แห่งอนาคต. (26 มกราคม 2561). ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-107766>
- Gig Economy งานยุคใหม่ที่ใครๆ ก็อยากเป็น Gig. (22 มกราคม 2561). สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://www.g-able.com/thinking/future-of-work/gig-economy-everyone-want-to-be-gig/>
- "Gig Economy" วิถีคนรุ่นใหม่. (21 พฤษภาคม 2561). ข่าวสดออนไลน์. สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1463749464news
- ชวนเป็น “กิ๊ก” เพิ่มรายได้ยุคค่าครองชีพพุ่ง. (17 มกราคม 2561). สืบค้น 10 พฤษภาคม 2561 จาก <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/74085>
- ธนาคารไทยพาณิชย์. (2557). กลยุทธ์มัดใจผู้บริโภค Gen Y. สืบค้น 20 มีนาคม 2561 จาก https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/130/dzi68owq5l/8372_20141112161337.pdf
- _____. (2560). ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น “gig”. สืบค้น 20 มีนาคม 2561 จาก [https://www.facebook.com/scbsecurities.thailand/photos/ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น “gig”](https://www.facebook.com/scbsecurities.thailand/photos/ใครใครในโลกล้วนอยากเป็น%20gig).
- ประชากรไทย GenY ใหญ่ที่สุด พฤติกรรมสร้างโอกาส-ความเสี่ยง (1). (24 ธันวาคม 2560). ฐานเศรษฐกิจออนไลน์. สืบค้น 20 มีนาคม 2561 จาก <http://www.thansettakij.com/content/234315>
- ปรารภณา ทรนวัตร. (2557). ปัจจัยของคนรุ่นใหม่เออร์เรชั่นวายที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 8(2), 48.
- 8 ข้อดี 7 ข้อเสียอาชีพอิสระ (freelance). (2558). สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://www.jeeb.me/414/8-ข้อดี-7-ข้อเสียอาชีพอิสระ-freelance>
- MANPOWERGROUP. (2560). Gig Responsibly การเติบโตของ NextGen Work. สืบค้น 17 เมษายน 2561 จาก <https://www.manpowerthailand.com/tris/public/library/doc/1512466837.pdf>
- แรงงานตามฤดูกาล. (ม.ป.ป.). สืบค้น 17 เมษายน 2561 จาก <http://www.vfsglobal.com/norway/thailand/thai/seasonal.html>
- วราภรณ์ สามโกเศศ. (2558). Gig Economy. สืบค้น 14 เมษายน 2561 จาก <https://thaipublica.org/2015/09/gig-economy/>
- วิจัยคน “เจนวาย” ในองค์กรพุ่งปี 2559 แนะนำธุรกิจปรับกลยุทธ์ คนรุ่นใหม่-เก่า ด้านปัญหาสมองไหล. (2556). สืบค้น 20 มีนาคม 2561 จาก <https://www.pwc.com/th/en/press-room/highlight-coverage/2013/assets/20130606-thaipbs.pdf>
- สองคนยุคมิลเลนเนียลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง. (14 พฤษภาคม 2560). สืบค้น 20 มีนาคม 2561 จาก <http://www.bltbangkok.com/CoverStory/สองคนยุคมิลเลนเนียลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง>

- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครลอสแอนเจลิส. (2560). รายงานตลาด: Gig Economy. สืบค้น 10 เมษายน 2561 จาก <http://www.thaitradeusa.com/home/?p=23009>
- สุภาพร เฑวดีธนกุล. (2559). 20 ข้อมูลทางสถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับ Gig Economy. สืบค้น 21 มีนาคม 2561 จาก <http://www.ftpi.or.th/2016/11239>
- เสาวณี จันทะพงษ์, และพัชรพร สิริพัฒน์ไพบูลย์. (2560). เทคโนโลยีแห่งอนาคต Gig Economy และโลกการทำงานที่ไม่เหมือนเดิม. สืบค้น 10 เมษายน 2561 จาก https://www.bot.or.th/Thai/Research And Publications/DocLib_/Article_8Jun2016.pdf
- “อุดมศึกษาไทย ไม่ควรมองข้าม Gig Worker”. (1 กุมภาพันธ์ 2561). มติชน. น.15(บน). สืบค้นจากฐานข้อมูล iQNewsClip